

DECYZJA RADY (UE) 2021/1094**z dnia 28 czerwca 2021 r.****zmieniająca decyzję 2008/376/WE w sprawie przyjęcia Programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali i wieloletnich wytycznych technicznych dotyczących tego programu**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając Protokół (nr 37) w sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu EWWiS oraz w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali, załączony do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 2 akapit drugi,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 5 października 2016 r. Unia ratyfikowała Porozumienie paryskie przyjęte w ramach Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych (zwane dalej „Porozumieniem paryskim”). W Porozumieniu paryskim zachęca się strony, które je ratyfikowały, do wzmocnienia globalnej reakcji na zagrożenia związane ze zmianą klimatu w celu ograniczenia wzrostu temperatury na świecie do poziomu znacznie poniżej 2 °C.
- (2) Zgodnie z Porozumieniem paryskim Komisja opublikowała w dniu 11 grudnia 2019 r. komunikat skierowany do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu, w którym zobowiązała się do stawienia czoła problemom związanym z klimatem i środowiskiem oraz do przekształcenia Unii w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy jest oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych. Komunikat w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu, w którym wyznaczono nową strategię na rzecz wzrostu, odnosi się do konieczności wspierania przełomowych technologii czystej stali, dzięki którym najpóźniej w 2030 r. będzie możliwe rozpoczęcie bezemisyjnej produkcji oraz zbadania, czy można wykorzystać na ten cel część funduszy pozostałych po Europejskiej Wspólnocie Węgla i Stali. W komunikacie tym stwierdzono również, że wszystkie działania i polityki Unii powinny zostać połączone, aby pomóc Unii w osiągnięciu pomyślnej i sprawiedliwej transformacji ku zrównoważonej przyszłości. Zgodnie z zasadą „nie szkodzić”, o której mowa w tym komunikacie, dokonywany jest przegląd celów badawczych programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali, tak aby nie obejmowały one już działań, które ugruntowują wydobycie, przetwarzanie i wykorzystanie węgla na niezmiennym poziomie.
- (3) Unia realizuje ambitną politykę w dziedzinie działań na rzecz klimatu i ustanowiła ramy regulacyjne z myślą o osiągnięciu celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. W szczególności rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 ⁽²⁾ określa podstawy prawne wiarygodnego, kompleksowego, racjonalnego pod względem kosztów, przejrzystego i przewidywalnego zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, które zapewniają osiągnięcie celów na 2030 r. oraz długoterminowych celów i założeń unii energetycznej zgodnie z Porozumieniem paryskim.

⁽¹⁾ Opinia z dnia 19 maja 2021 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

- (4) W swoim komunikacie do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie planu inwestycyjnego na rzecz zrównoważonej Europy oraz planu inwestycyjnego na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu Komisja ogłosiła, że zamierza zaproponować przegląd decyzji Rady 2008/376/WE^(*), w celu umożliwienia finansowania dużych i przełomowych projektów badawczo-innowacyjnych w dziedzinie czystej produkcji stali oraz działalności badawczej w sektorze węgla zgodnie z zasadami mechanizmu sprawiedliwej transformacji.
- (5) Ponadto w sprawozdaniu w sprawie monitorowania i oceny programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali (zwanego dalej „programem badawczym”) zaleca się zmianę celów badań dotyczących węgla i stali określonych w rozdziale II sekcja 3 i 4 decyzji 2008/376/WE oraz wspieranie przełomowych badań w sektorze stali oraz symbolicznych projektów w sektorze węgla.
- (6) Konieczne jest zatem ujednoczenie celów programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali z umowami międzynarodowymi, takimi jak Porozumienie paryskie, a także z naukowymi, technologicznymi i politycznymi celami Unii w zakresie osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r.
- (7) Współprogramowane partnerstwa wykazały, że są skuteczne pod względem łączenia zasobów na potrzeby wspólnego europejskiego celu badawczego. Aby pomóc w osiągnięciu gospodarki neutralnej dla klimatu do 2050 r., konieczne jest określenie możliwości udzielania wsparcia za pośrednictwem współprogramowanych partnerstw europejskich, w synergii z innymi programami i w odpowiedniej kolejności. Partnerstwo europejskie mogłoby być idealnym instrumentem łączenia zasobów w celu wspierania badań nad przełomowymi technologiami na rzecz redukcji emisji CO₂ w sektorze przemysłu stalowego.
- (8) Należy zatem odpowiednio zmienić decyzję 2008/376/WE,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

W decyzji 2008/376/WE wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 2 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Program badawczy zapewnia wsparcie na rzecz badań prowadzonych w ramach współpracy w sektorach węgla i stali. W ramach programu badawczego udziela się również wsparcia na rzecz przełomowych technologii czystej stali skutkujących projektami dotyczącymi niemal bezemisyjnej produkcji stali i projektami badawczymi dotyczącymi zarządzania sprawiedliwą transformacją wcześniej działających kopalni węgla lub zamykanych kopalni węgla i infrastruktury towarzyszącej zgodnie z mechanizmem sprawiedliwej transformacji i zgodnie z art. 4 ust. 2 decyzji 2003/76/WE. Program badawczy jest zgodny z politycznymi, naukowymi i technologicznymi celami Unii oraz uzupełnia działania prowadzone w państwach członkowskich i w ramach istniejącego unijnego programu ramowego w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (zwanego dalej »programem ramowym w zakresie badań«).”;

- 2) art. 4–6 otrzymują brzmienie:

„Artykuł 4

Wspieranie sprawiedliwej transformacji sektora węgla i regionów górniczych

1. W ramach projektów badawczych wspiera się przejście na neutralną dla klimatu gospodarkę Unii do 2050 r. w celu wsparcia stopniowego wycofywania paliw kopalnych, opracowania alternatywnych rodzajów działalności w dawnych kopalniach oraz unikania szkód w środowisku spowodowanych przez zamykanie kopalni węgla, wcześniej działające kopalnie węgla i ich otoczenie lub w celu zajęcia się takimi szkodami. Projekty koncentrują się w szczególności na:

- a) rozwoju i testowaniu technologii wychwytywania, wykorzystania i składowania dwutlenku węgla;
- b) wykorzystaniu energii geotermalnej na terenach dawnych kopalni węgla;

(*) Decyzja Rady 2008/376/WE z dnia 29 kwietnia 2008 r. w sprawie przyjęcia Programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali i wieloletnich wytycznych technicznych dotyczących tego programu (Dz.U. L 130 z 20.5.2008, s. 7).

- c) zastosowaniach innych niż produkcja energii i na produkcji surowców z odpadów górniczych i pozostałości z wcześniej działających kopalni węgla lub zamykanych kopalni węgla, przy zapewnieniu, by wpływ na klimat, środowisko i zdrowie był zminimalizowany i niższy niż w przypadku rozwiązań alternatywnych;
- d) zmianach przeznaczenia kopalni węgla kamiennego i brunatnego oraz infrastruktury związanej z węglem, z uwzględnieniem usług w zakresie dostaw energii elektrycznej, zgodnie z neutralną dla klimatu i przyjazną dla środowiska transformacją;
- e) wspieraniu rozwoju skutecznych programów w zakresie przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji przeznaczonych dla pracowników dotkniętych stopniowym wycofywaniem się z wydobycia węgla, w tym badania nad szkoleniami i przekwalifikowaniem pracowników zatrudnionych lub uprzednio zatrudnionych w sektorze węgla.

2. Szczególną uwagę zwraca się na wzmocnienie wiodącej pozycji Europy w zakresie zarządzania procesem transformacji wcześniej działających kopalni węgla i infrastruktury związanej z węglem poprzez rozwiązania technologiczne i nietechnologiczne, przy równoczesnym wspieraniu transferu technologii i rozwiązań nietechnologicznych. Działania badawcze na rzecz tych celów muszą przedstawiać wymierne korzyści dla klimatu i środowiska zgodnie z celem osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r.

Artykuł 5

Poprawa w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa

- 1. W projektach obejmujących działania, o których mowa w art. 4 i 6, uwzględnia się kwestie dotyczące bezpieczeństwa w zamykanych kopalniach węgla i wcześniej działających kopalniach węgla w celu poprawy warunków pracy, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy, a także kwestie środowiskowe mające szkodliwy wpływ na zdrowie.
- 2. Projekty badawcze koncentrują się na chorobach związanych z działalnością górniczą w celu poprawy stanu zdrowia osób żyjących w regionach górniczych w okresie transformacji. Projekty badawcze zapewniają również środki ochronne w trakcie zamykania kopalni i we wcześniej działających kopalniach.

Artykuł 6

Minimalizacja wpływu na środowisko kopalni węgla w okresie transformacji

- 1. W ramach projektów badawczych dąży się do zminimalizowania wpływu zamykanych kopalni węgla oraz wcześniej działających kopalni węgla na atmosferę, wodę i glebę. Badania naukowe muszą być ukierunkowane na zachowanie i odtworzenie zasobów naturalnych dla przyszłych pokoleń oraz na zminimalizowanie wpływu zamykanych kopalni węgla i wcześniej działających kopalni węgla na środowisko.
- 2. Pierwszeństwo przyznaje się projektom przewidującym przynajmniej jeden z następujących celów:
 - a) nowe i usprawnione technologie mające na celu uniknięcie zanieczyszczenia środowiska, w tym ucieczki metanu, przez zamykane kopalnie węgla, wcześniej działające kopalnie węgla i ich otoczenie (w tym zanieczyszczenia atmosfery, ziemi, gleby i wody);
 - b) wychwytywanie, unikanie i minimalizowanie emisji gazów cieplarnianych, w szczególności metanu, z zamykanych złóż węgla;
 - c) gospodarowanie odpadami górniczymi, popiołem i produktami odsiarczania z zamykanych kopalni węgla i wcześniej działających kopalni węgla oraz ich ponowne wykorzystywanie, a także w stosownych przypadkach gospodarowanie innymi rodzajami odpadów oraz ich ponowne wykorzystywanie;
 - d) rekultywacja hałd odpadów i przemysłowe wykorzystywanie pozostałości z procesu produkcji i zużycia węgla w regionach górniczych w okresie transformacji;
 - e) ochrona warstw wodonośnych i oczyszczanie wód kopalnianych;
 - f) odtworzenie stanu środowiska dawnych lub zamykanych instalacji, które wykorzystywały węgiel, oraz ich otoczenia, w szczególności w odniesieniu do wody, gruntów, gleby i różnorodności biologicznej;
 - g) ochrona infrastruktury powierzchniowej przed skutkami osiadania gleby i ruchów ziemi w perspektywie krótko- i długoterminowej.”;

- 3) uchyla się art. 7;
- 4) art. 8–10 otrzymują brzmienie:

„Artykuł 8

Nowe, zrównoważone i niskoemisyjne wytwarzanie stali i procesy wykończeniowe

Badania i rozwój technologiczny mają na celu opracowywanie, demonstrowanie i udoskonalanie niemal bezemisyjnych procesów produkcji stali w celu poprawy jakości produktów i zwiększania produktywności. Znaczna redukcja emisji, zużycia energii, śladu węglowego i innych skutków dla środowiska, jak również ochrona zasobów, stanowią integralną część planowanych działań. Projekty badawcze dotyczą przynajmniej jednej z następujących dziedzin:

- a) nowe i usprawnione przełomowe niemal bezemisyjne procesy i działania w zakresie produkcji żelaza i stali, ze szczególnym uwzględnieniem bezpośredniego unikania emisji dwutlenku węgla lub inteligentnego wykorzystania dwutlenku węgla lub obu tych kwestii;
- b) optymalizacja procesu produkcji stali i łańcucha procesów wytwarzania (z uwzględnieniem redukcji i wstępnej redukcji rudy żelaza, wytwarzania żelaza i stali, procesów opartych na przetapianiu złomu z recyklingu, obróbki pozapiecowej, odlewania, walcowania, wykańczania oraz powlekania) za pomocą przyrządów, wykrywania właściwości produktów pośrednich i końcowych, modelowania, sterowania i automatyzacji, w tym cyfryzacji, stosowania technologii dużych zbiorów danych, sztucznej inteligencji oraz wszelkich innych zaawansowanych technologii;
- c) integracja procesów produkcji stali i wydajność procesów w niemal bezemisyjnej produkcji stali;
- d) konserwacja i niezawodność narzędzi do produkcji stali;
- e) techniki zwiększania zdolności do recyklingu, recykling i ponowne wykorzystanie stali oraz rozwijanie gospodarki o obiegu zamkniętym;
- f) techniki zwiększania efektywności energetycznej produkcji stali poprzez odzyskiwanie ciepła odpadowego, zapobieganie stratom energii, techniki ogrzewania hybrydowego oraz rozwiązania w zakresie gospodarowania energią;
- g) innowacyjne technologie i rozwiązania dla procesów wytwarzania żelaza i stali, promujące działania międzysektorowe, projekty demonstracyjne integrujące bezemisyjną produkcję energii lub przyczyniające się do czystej gospodarki wodorowej.

Artykuł 9

Zaawansowane gatunki stali i ich zastosowania

Badania i rozwój technologiczny koncentrują się na spełnianiu wymogów użytkowników stali w celu opracowywania nowych niemal bezemisyjnych produktów oraz tworzenia nowych możliwości rynkowych przy jednoczesnym ograniczaniu emisji i wpływu na środowisko. W kontekście technologii, o których mowa w art. 8, projekty badawcze dotyczą co najmniej jednego z następujących obszarów w celu realizacji w Unii niemal bezemisyjnych i zrównoważonych procesów produkcji stali:

- a) nowe zaawansowane gatunki stali;
- b) poprawa właściwości stali, takich jak właściwości mechaniczne i fizyczne, przydatność do dalszego przetworzenia, przydatność do różnych zastosowań oraz różne warunki pracy;
- c) wydłużenie okresu użytkowania, w szczególności poprzez zwiększenie odporności stali i konstrukcji stalowych na wysokie temperatury i korozję, zmęczenie mechaniczne i cieplne oraz inne niekorzystne czynniki;
- d) modele predyktywnej symulacji mikrostruktur, właściwości mechanicznych i procesów produkcji;
- e) technologie związane z kształtowaniem, zgrzewaniem i łączeniem stali i innych materiałów;
- f) standaryzacja metod testowania i oceny;
- g) stal wysokiej jakości do zastosowań takich jak mobilność, z uwzględnieniem zrównoważonego charakteru, metod ekoprojektu, modernizacji, projektu lekkich konstrukcji oraz rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa.

*Artykuł 10***Ochrona zasobów, ochrona środowiska i gospodarka o obiegu zamkniętym**

Zarówno w produkcji, jak i użytkowaniu stali kwestie ochrony zasobów, zachowania ekosystemów, przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz bezpieczeństwa stanowią integralną część prac w zakresie badań i rozwoju technologicznego. Projekty badawcze dotyczą przynajmniej jednej z następujących dziedzin:

- a) techniki dotyczące recyklingu wycofanej z użycia stali i produktów ubocznych z różnych źródeł oraz poprawy jakości złomu stalowego;
 - b) przetwarzanie odpadów i odzyskiwanie cennych surowców wtórnych, w tym żużlu, w obrębie stalowni i w jej otoczeniu;
 - c) kontrola zanieczyszczeń i ochrona środowiska w miejscu pracy i w jego otoczeniu oraz w stalowni i w jej otoczeniu (emisje gazów, cząstek stałych lub cieczy, gospodarka wodna, hałas, odory, pył itd.);
 - d) gatunki stali i projekty zmontowanych konstrukcji w celu ułatwienia prostego odzysku stali do celów recyklingu stali lub jej ponownego wykorzystania;
 - e) wykorzystanie gazów procesowych i eliminowanie gazów odlotowych pochodzących z produkcji stali;
 - f) ocena cyklu życia i myślenie w kategoriach cyklu życia w odniesieniu do produkcji i użytkowania stali.”;
- 5) w rozdziale II, sekcja 4, dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 10a

Zarządzanie personelem i warunki pracy

Projekty badawcze dotyczą przynajmniej jednej z następujących dziedzin:

- a) opracowywanie i rozpowszechnianie kompetencji, aby nadążać za nowymi niemal bezemisyjnymi procesami produkcji stali, np. cyfryzacja, oraz aby odzwierciedlić zasadę uczenia się przez całe życie;
 - b) poprawa warunków pracy, w tym ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i ergonomii w miejscu pracy i w jego otoczeniu.”;
- 6) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 17a

Partnerstwa europejskie

1. Część programu badawczego, mianowicie badania nad przełomowymi technologiami na rzecz redukcji emisji CO₂ w sektorze przemysłu stalowego, może być realizowana poprzez współprogramowane partnerstwa europejskie ustanowione zgodnie z zasadami określonymi w art. 10 i w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 (*).

2. Na potrzeby niniejszego artykułu współprogramowane partnerstwo europejskie oznacza inicjatywę przygotowaną przy wczesnym zaangażowaniu państw członkowskich, w której Unia wraz z partnerami prywatnymi, publicznymi lub zarówno prywatnymi, jak i publicznymi (takimi jak: przedstawiciele przemysłu, szkoły wyższe, organizacje badawcze, podmioty realizujące misję służby publicznej na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym lub międzynarodowym oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego, w tym fundacje i organizacje pozarządowe) zobowiązuje się do wspólnego wspierania opracowania i realizacji programu działań badawczych. Współprogramowane partnerstwa europejskie są tworzone na podstawie protokołów ustaleń lub ustaleń umownych między Komisją a takimi partnerami prywatnymi, publicznymi lub zarówno prywatnymi, jak i publicznymi, określających cele partnerstwa, odpowiednie zobowiązania partnerów dotyczące wkładów finansowych, rzeczowych lub zarówno finansowych, jak i rzeczowych, kluczowe wskaźniki efektywności i oddziaływania oraz produkty, jakie mają zostać wygenerowane. Obejmują one identyfikację działań w zakresie uzupełniającej działalności badawczej, które są realizowane przez partnerów i program badawczy.

3. W ramach współprogramowanych partnerstw europejskich program badawczy może zapewniać finansowanie działań kwalifikowalnych na podstawie niniejszej sekcji w formie przewidzianej w art. 30. Może on ponadto zapewniać finansowanie w formie nagród.

4. Finansowanie działań w ramach niniejszej sekcji odbywa się zgodnie ze specjalnymi zaproszeniami do składania wniosków, o których mowa w art. 25 ust. 2 i 3.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji »Horyzont Europa« oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1).”;

7) art. 39 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 39

Wyznaczanie niezależnych i wysoko wykwalifikowanych ekspertów

Do celów wyznaczania niezależnych i wysoko wykwalifikowanych ekspertów, o których mowa w art. 18, art. 28 ust. 2 i art. 38, stosuje się przepisy art. 237 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 (*).

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).”;

8) uchyla się art. 41 lit. c).

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 28 czerwca 2021 r.

W imieniu Rady
M. do C. ANTUNES
Przewodniczący
